

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΙΕ'

ΣΑΒΒΑΤΟΝ 19 ΙΟΥΝΙΟΥ 1937

ΑΡΙΘ. 24

ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΟΝ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

4

Ἡ εὐθύτης τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Πᾶσαι αἱ περὶ τοῦ χαρακτήρος τοῦ προσώπου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀπροκατάληπτοι κρίσεις καὶ αὐτῶν ἀκόμη τῶν ὀρθολογιστῶν συμπίπτουν εἰς τοῦτο, ὅτι ὁ Χριστὸς ἦτο εἰς τὸν ὑψιστον βαθμὸν τελεία προσωπικότης. Ἡ τοιαύτη ὁμως ἀγία τελειότης δὲν δύναται νὰ νοηθῆ χωρισμένη ἀπὸ τὴν εὐθύτητα, ὅπως δὲν ἠμποροῦν νὰ νοηθοῦν συνυπάρχουσαι εἰς τὸ αὐτὸ πρόσωπον ἢ αὐταπάτη καὶ ἡ ἠθικὴ τελειότης. Ὅθεν εἶνε σπουδαιότατον νὰ ὀρισθῆ καὶ νὰ ἐξηγηθῆ ἐπακριβῶς τί περιέχει ἡ προϋπόθεσις τῆς εὐθύτητος τοῦ Χριστοῦ. Ἐὰν ἦτο τὸσον τέλειος καὶ μὲ τοιοῦτο ἠθικὸν ὕψος, ὅπως τὸν παραδέχονται καὶ αὐτοὶ οἱ ἄπιστοι, τότε κατ' ἀνάγκην θὰ ἔπρεπε νὰ ἦνε τελείως εὐθύς καὶ εἰλικρινὴς καὶ ἀληθολόγος τὸσον εἰς ὅσα ἔλεγε περὶ ἑαυτοῦ, ὅσον καὶ εἰς ὅσα ἐδίδασκε πρὸς οἰκοδομὴν καὶ ὠφέλειαν τῆς ἀνθρωπότητος. Τὸ αὐτὸ δὲ πρέπει νὰ λεχθῆ καὶ ὡς πρὸς τὰ ἔργα του. Εἶνε ἀπολύτως ἀδύνατον νὰ φαντασθῆ τις ἀνθρώπον ὑψίστης ἠθικῆς καὶ ἀπολύτου εὐθύτητος ἀξιούντα νὰ κάμνῃ θαυμαστάς ἰάσεις καὶ ἐν γένει παντοῖα σημεῖα, συγχρόνως δὲ πεπεισμένον ὅτι ὅλα αὐτὰ εἶνε ἀπλῆ φενακῆ. Ἀλλ' ἐξ ἴσου ἀδύνατον νὰ φαντασθῆ τις ὅτι εἰς ἔργα ὑψίστης σπουδαιότητος ὁ Χριστὸς ἠδύνατο νὰ ἦνε συγχρόνως ἀτηρητικὸς ἐνθουσιαστικὸς καὶ—ὅπως λέγει ὁ Σιζράους—εὐψίστη προσωπικότης, εἰς τὴν ὁποίαν ἡ ἀνθρωπότης τὸσον τῆ ὀφείλει διὰ τὴν τελειοποίησιν τῆς ἠθικῆς συνειδήσεώς της».

Ἐρωτᾶται ὁμως τί ἐδίδασκε καὶ τί ἔπραττε, τέλος πάντων, ὁ Ἰησοῦς Χριστός;

Διὰ τὸν σκοπὸν μας ἐδῶ ἀρκεῖ μία σύντομος ἀπάντησις. Καὶ ὅσον μὲν ἀφορᾷ εἰς τὸ ἴδιόν του πρόσωπον ἐπέμενε ἀπροκαλύπτως εἰς τὴν ὑπερφυσικὴν του προέλευσιν καὶ προῦκαρξιν ὡμίλει περὶ τοῦ ἐκουσίου θανάτου του, ὅστις θὰ ἦγεν εἰς θαυμαστὴν ἀνάστασιν καὶ ἀνάληψιν. Ὡς πρὸς δὲ τὰ ἔργα καὶ τὴν διδασκαλίαν του ἐδήλου ὅτι ἡ ὅλη του ἀποστολὴ συνίστατο εἰς τὴν ἀποκάλυψιν τῆς πραγματικότητος καὶ τῆς πρὸς τὸν ἀνθρώπον ἐγγύτητος τοῦ ὑπερφυσικοῦ τὸσον ἐν τῇ παντοτεινῇ παρουσίᾳ τοῦ Πατρὸς του, ὅσον καὶ ἐν τῇ ἰδιαζούσῃ συνεργείᾳ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τὸ ὅποιον ἐπρόκειτο βραδύτερον νὰ φανερωθῆ. Εἰς ταῦτα προσέθετε τὴν περὶ μελλούσης ζωῆς ἐπαγγελίαν κατὰ πλήρη συνέπειαν πρὸς τὰς ὑπερφυσικὰς προϋποθέσεις τῆς διδασκαλίας του.

Ἐν τούτοις ὁ σύγχρονος ἀγνωστικισμὸς ἔθεσεν ὡς ἀποστολὴν του τὴν ἀπόπειραν νὰ θεωρήσῃ ὡς τι ἀνάξιον προσοχῆς, καὶ μάλιστα ὡς αὐταπάτην, πάντα ταῦτα τὰ στοιχεῖα τῆς διδασκαλίας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐνῶ ταυτοχρόνως δέχεται τὸν Χριστὸν ὡς ὑψιστον πρότυπον ἠθικῆς τελειότητος διὰ τὴν ἀνθρωπότητα. Ἀλλ' οἱ ὀπαδοὶ τῆς φυσιοκρατίας, οἱ ὁποῖοι ἀρνοῦνται τὴν ἀλήθειαν τῶν θαυμάτων καὶ ἐμβλέπουν ἐν τῷ Χριστῷ μόνον ὑψηλὴν, ἀλλὰ πάντοτε καθαρῶς ἀνθρωπίνην, προσωπικότητα, εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ μᾶς ἀποδείξουν πῶς εἴμπορεῖ ὁ Χριστὸς νὰ ἦνε ταυτοχρόνως καὶ ἠθικῶς τέλειος καὶ εἰς ἄκρον πεπλανημένος; «Μήτι ἦ πηγὴ ἕκ τῆς αὐτῆς ὀπῆς βρούει τὸ γλυκὺ καὶ τὸ πικρὸν;» Μήπως προϋποθέσεις τῆς τοιαύτης ἠθικῆς τελειότητος δὲν πρέπει νὰ ἦνε καὶ ἀναλόγου βαθμοῦ εὐθύτης; Ἐχοντες ἐνώπιόν μας τὸσον ἀσυνήθως ὑψηλὸν χαρακτήρα, ἀποτελέσαντα τὸσον σπουδαῖον παράγοντα τῆς ἀναγεννήσεως τῆς ἀνθρωπότητος, δυνάμεθα ἀρά γε νὰ θυσιάσωμεν τὴν λογικὴν μας παραδεχόμενοι συνυπαρξίν ἐν αὐτῷ τὸσον κολοσιαιᾶς αὐταπάτης μὲ ἀνέκφραστον εὐγένειαν καὶ τελειότητα; Ἐν τούτοις τὸ ὅλον ζήτημα συνίσταται εἰς τοῦτο, ὅτι αἱ ἠθικαὶ καὶ πνευματικαὶ ιδιότητες τοῦ χαρακτήρος τοῦ Χριστοῦ εἶνε τοιαῦται, ὥστε ἡ ἀνευ τῆς βοηθείας τοῦ ὑπερφυσικοῦ στοιχείου ἐξήγησις των νὰ προσκρούῃ εἰς πολὺ μεγαλειτέρας δυσκολίας. Διότι εὐρισκόμεθα ἀναντιρρήτως πρὸ μεγαλειτέρου καὶ περισσότερον προσκρούοντος πρὸς τὴν λογικὴν θαύματος ἐὰν δεχθῶμεν ὅτι ὁ Χριστὸς τῶν Εὐαγγελίων ἦ ἦτο ἀπατεῶν, ἢ περιέπεσον εἰς αὐταπάτην, παρὰ ἐὰν τὸν δεχθῶμεν ὡς ἐργάτην θαυμάτων ἀληθινῶν καὶ ὡς διδάσκαλον τῆς αἰωνίας ἀληθείας. Μὲ ἄλλας λέξεις, ἐὰν ἡ διδασκαλία του ἦνε ψευδής, δὲν δύναται νὰ ἦνε ὑπερφυσικὴ καὶ τέλειος καὶ, κατ' ἀκαλουθίαν, νὰ ἀποτελῆ ὑπόδειγμα δι' ἡμᾶς. Ἐὰν τὰ μεγάλα ἐκεῖνα σημεῖα, τὰ θαύματα, τὰ ὁποῖα ὁ ἴδιος ἐπεκαλεῖτο ὡς τεκμήρια τῆς φύσεώς του καὶ τῆς ἀποστολῆς του, ἦνε ἀπάτη, τότε τὰ περὶ τοῦ χαρακτήρος του ἐπιχειρήματά του (ε..κᾶν ἔμοι μὴ πιστεύητε, τοῖς ἔργοις πιστεύετε, ἵνα γινώτε καὶ γινώσκητε ὅτι ἐν ἔμοι ὁ Πατὴρ κἀγὼ ἐν τῷ Πατρὶ» κλ.) εἶνε ἀνάξια προσοχῆς. Ἐὰν ὁμως ὁ Χριστὸς εἶνε εὐθύς ὅσον εἶνε καὶ ἠθικῶς τέλειος, τότε οὐδεμίαν πρέπει νὰ ὑπάρχη ἀμφιβολία περὶ τῆς ὑπερφυσικότητός του κατὰ τε τὴν φύσιν του καὶ τὴν ἀποστολὴν του.

Τὸ δίλημμα, λοιπόν, πρὸ τοῦ ὁποίου εὐρίσκεται ὁ ὀρθολογισμὸς, εἶναι ἀμείλικτον. Ὅτι ὁ Χριστὸς ἐπί-

στευεν εἰς τὸ ὅτι ἐποίει θαύματα καὶ ὅτι οἱ σύγχρονοὶ τοῦ ἐπίστευον πράγματι ὅτι τὰ ἐτέλει, κείται ἔξω πάσης ἀμφοιβητήσεως. Τὰ θαύματα αὐτὰ ἦσαν ἢ ἀληθινὰ ἢ ψευδῆ. Ἐάν τὸ πρῶτον, τότε ἡ χριστιανικὴ ἀλήθεια εἶνε ἀποδεδειγμένη. Ἐάν ὅμως τὸ δεύτερον, ἐν ἓκ τῶν δύο: ἢ ὁ Χριστὸς ἐγνώριζεν ὅτι εἶνε ψευδοθαύματα, ἢ δὲν τὸ ἐγνώριζεν ἦτο, ἢ συνειδητῶς ἐξηπάτα τὸν κόσμον, ἢ ἀσυνειδήτως περιέπιπεν εἰς αὐταπάτην. Ἄλλ' ἀμφότεραι αὐταὶ αἱ ὑποθέσεις—προκειμένου περὶ τῶν σκοπῶν τῆς ἀπιστίας—κατ' οὐδὲν ὠφελοῦν τοὺς ὀρθολογιστάς. Διότι εἰς μὲν τὴν μίαν περιπτώσιν ἐρρισκόμεθα πρὸ ἀγροίκου δεισιδαιμονίας, εἰς δὲ τὴν ἑτέραν πρὸ συνειδητῆς ἀπάτης, ὡς χαρακτηριστικῶν ἰδιοτήτων τοῦ μοναδικοῦ διὰ τὸ ὕψος του ἐν τῇ ἱστορίᾳ προσώπου καὶ ὡς βάσεων τῆς ἀγνοτήρας, τῆς ὑπερφυστέρας καὶ τῆς πανσθενεστεράρας ἡθικῆς ἐξ ὧν ἐγνώρισέ ποτε ἡ ἀνθρωπότης.

Τερατωδέστερος παραλογισμὸς δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ.

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΑΙ ΑΛΗΘΕΙΑΙ

Πράξ. 2,1-11

Προκαλεῖ τὸν θαυμασμὸν ἢ ἐν τῇ διηγήσει τῶν Πράξεων ἐκ τῶν περάτων τοῦ κόσμου συρροή τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν προσηλύτων εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, ἵνα ἐορτάσωσιν ἐκεῖ, εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Σολομώντος, τὴν μεγάλην τῆς Πεντηκοστῆς ἡμέραν. Ἀναμφιβόλως δὲ, προβαίνων εἰς τὴν ἀπαρίθμησιν τῶν χωρῶν τῆς προσέλευσεως τῶν προσκυνητῶν ὁ ἱερός Ἐθαγγελιστῆς Λουκᾶς ὑπὸ τοιοῦτου κατείχετο συναισθηματός καὶ μετὰ τινος θρησκευτικῆς ὑπερηφανείας θέτει εἰς φῶς τῆς Ἱερουσαλὴμ τὸ μεγαλεῖον, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀπανταχοῦ ἐγκατεσπαρμένων Ἰουδαίων τὴν πρὸς αὐτὴν εὐλάβειαν καὶ τοῦ θρησκευτικοῦ αὐτῶν συναισθηματός τὴν δύναμιν. Ἀλλὰ διὰ «τὸ ἔργον τῆς σωτηρίας» ἢ παρατηρηθεῖσα ἐξαιρετικὴ συρροή τῆς πρώτης μετὰ τὸν θάνατον καὶ τὴν ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου Πεντηκοστῆς ἦτο τῆς Θείας Προνοίας ἰδιουσοῦσά τις ἐπίνοια καὶ βουλή, ἵνα ἀπὸ πάσης τῆς γῆς παρίστανται μάρτυρες καὶ μέτοχοι τοῦ μεγάλου θαύματος τῆς ἐπιφοιτήσεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐπὶ τοὺς μαθητάς καὶ Ἀποστόλους.

Μετὰ τόνου αὐτὸ τοῦτο θριαμβευτικοῦ ἀφηγοῦμενος ὁ ἱερός συγγραφεὺς τῶν Πράξεων ὅσα θαυμάσια συνέβησαν κατὰ τὴν ἐπιφοίτησιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐξαιρεῖ τὴν σημαντικωτάτην ἱστορικὴν ἀλήθειαν, ἀλήθειαν ἐξαγομένην ἐμπειρικῶς ἐξ αὐτῶν τῶν πραγμάτων, ὅτι ἡ Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία ὀφείλει τὴν γέννησιν αὐτῆς, τὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὴν ἐξάπλωσιν ἀνὰ τὸν κόσμον εἰς αὐτὸν τοῦτον τὸν Θεόν. Ὁ χριστιανισμὸς εἶναι ἔργον θεῖον καὶ ἡ Ἐκκλησία, ὁ θεματοφύλαξ τῆς χριστιανικῆς θρησκείας, εἶναι ἐπίσης θεοσύστατος, θεοῖδροντος, ὀφείλουσα τὸ πᾶν οὐχ εἰς δυνάμεις καὶ ἐνεργείας ἀνθρώπινους, ἀλλ' εἰς τὴν βουλήν καὶ τὴν προστασίαν αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἀκριβῶς ἢ ἀπὸ τῶν πραγμάτων ἀπορρέουσα πεποθῆσας αὕτη καθιστᾷ εὐγλώττως συνειδητὴν καὶ τὴν

ἄλλην ἀπὸ τῶν χειλέων τοῦ Κυρίου ἐξενεχθεῖσαν ἀλήθειαν ὅτι καὶ «πύλαι Ἰδου οὐ κατισχύουσι τῆς Ἐκκλησίας». Ποία ἀνθρωπίνη ποτε δύναμις θὰ ἰσχύσῃ νὰ ἀνατρέψῃ τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ;

Ὁ ἱερός ἐνθουσιασμὸς, ὅστις ἐξεχύθη εἰς τὰς καρδίας τῶν μαθητῶν καὶ Ἀποστόλων, τὸ θάρρος αὐτῶν, ἡ ῥητορικὴ ἔξαρσις, ἢ περὶ τὰ θεῖα καὶ ὑψηλὰ ἀνάβασις τοῦ νοῦ, ταῦτα πάντα, ἀποτελέσματα τῆς Χάριτος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, διαπιστοῦσιν ὅτι τὸ ἔργον τοῦ Ἐθαγγελίου καὶ τὰ λειτουργήματα τῆς Ἐκκλησίας τότε μόνον εἶναι τελειοφόρα, ὅταν εἶναι καρποὶ Θείας κλήσεως. Ὅπως ὁ ποιητῆς γεννᾶται, ὅπως καλλιτέχνης ἐπίσης γεννᾶται, ἔχει δηλαδὴ ἀπὸ φύσεως τὴν κλήσιν, κατὰ παρόμοιον τρόπον ὁ ἱερός ἐνθουσιασμὸς τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ λειτουργήματος εἶναι τι ἄνωθεν δωρούμενον, ἀπ' αὐτῆς τῆς κοιλίας τῆς μητρὸς ἐμφυτευόμενος, καὶ ὅπως ὅποτε ἄνωθεν ἐμφυσούμενος. Τοῦτο ἀκριβῶς δηλοῦμεν, ὅταν λέγομεν ὅτι ἡ Ἱερωσύνη δὲν εἶναι ἐπάγγελμα, ἀλλὰ ἀποστολή. Πῶς δὲ θὰ ἀποδειχθῇ ἢ ἄνωθεν κλήσις αὕτη; Πῶς ἄλλως παρὰ διὰ πραγμάτων; Αὐτὸς ὁ Θεὸς παραβάλλει διὰ τοιαύτης χάριτος τὸν κεκλημένον πρὸς τὸ λειτουργήμα τῆς Ἱερωσύνης καὶ τοῦ λόγου, ὥστε νὰ μὴ εἶναι δύσκολον νὰ διακριθῇ ἡ κλήσις, διὰ τοὺς ἔχοντας ὅμως ἐννοεῖται «ὡς διὰ νὰ ἀκούσῃ καὶ ὀφθαλμοὺς διὰ νὰ βλέπωσιν». Ὁ ἱερός ἐνθουσιασμὸς, ὁ ἐνθεὸς ζήλος διὰ τὰ «μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ», ὁ διὰ παντός τοῦ εἶναι καὶ τοῦ φερεσθαι παρὰ τινι ἐκδηλούμενος, εἶναι ἡ ὁσμὴ τῆς εὐδοκίας τῆς ἄνωθεν κλήσεως. Καὶ τούτου οἱ φερεγγυότεροι μάρτυρες εἶναι αὐτὸς ὁ λαός, ἐν μέσῳ τοῦ ὁποῦν ὁ «κεκλημένος» ζῆ, θρᾶ καὶ κινεῖται. Εἶναι δύσκολον βεβαίως νὰ εὐρισκωνται οἱ πάντες σύμφωνοι ὡς πρὸς τοῦτο· διότι δὲν ἀρκεῖ ἢ ἀπὸ Θεοῦ κλήσις εἰς τὴν περὶ τοῦ κεκλημένου γνώμην· ἐξαρτᾶται καὶ νὰ ἔχῃ τις ἄγνον καὶ εὐθὺ τὸ αἰσθητήριον, ἵνα διαγνώσῃ τὴν κλήσιν. Τὶ ἀπτότερον τῆς κλήσεως τῶν ἁγίων Ἀποστόλων καὶ τῆς ἐκχυθείσης ἐπὶ πάντας τοὺς μαθητάς κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς Χάριτος; Καὶ ὅμως, ἐνῶ οἱ πλείστοι «ἐξίσταντο καὶ διεπόρουσι, ἄλλος πρὸς ἄλλον λέγοντες «τί ἂν θέλοι τοῦτο εἶναι» καὶ διέβλεπον θεῖαν τινὰ ἐνέργειαν, «ἕτεροι χλευάζοντες ἔλεγον ὅτι γλεύκους μεμεστωμένοι εἰσὶ!» Καὶ δὲν εἶναι σπάνιον, ἢ κλήσις νὰ διατρέχῃ κρῖσιν παρομοίαν.

K.

Η ΟΥΣΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΒΑΘΟΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ

[Τέλος]

Διὰ τοῦτο ὁ Χριστιανισμὸς, ὡς διηκενῆς ὀσμὴ πρὸς τὴν ψυχικὴν τελειότητα, ἀποτελεῖ ἔνεσιν διαρκοῦς ἀνησυχίας ἐν τῷ ἐκάστοτε παρόντι, ἀνησυχίας ὠθούσης εἰς ἀδιάλειπτον ἀνάτασιν καὶ ἀνάβασιν τῆς πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς κλίμακος, ἀπαιτοῦσαν ἀκατάβλητον δραστηριότητα. Ἄλλ' ἢ δραστηριότης αὕτη εἶνε ἰδία τῶν πνευματικῶν ὄντων, ὁποῖος εἶνε ὁ

ἄνθρωπος τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ὁ ἄνθρωπος τοῦ Χριστιανισμοῦ εἶνε ἢ κατ' ἐξοχὴν πνευματικὴ ἐν τῷ κόσμῳ ὑπόστασις, εἰς τὴν φύσιν δὲ τοῦ πνεύματος ἰδιάζει ἢ ἐνέργεια καὶ ἢ κίνησις καὶ ἢ δραῖσις· μόνον ἢ ὕλη εἶνε ἀδρανής, στατική καὶ παθητική. Διὰ τοῦτο μόνος ὁ οὕτω ὑπὸ τοῦ Χριστιανισμοῦ ἀξιοποιηθεὶς ἄνθρωπος καθίσταται κύριος καὶ δεσπότης τῆς φύσεως· νικητὴς τῆς φύσεως δύναται νὰ καταστή μόνον ὃν ὑπὲρ ταύτην ὑψούμενον καὶ ἀνεξάντλητον ἐπ' αὐτῆς δυναμισμὸν ἐκδηλοῦν. Ὁ ἄνθρωπος δ' οὗτος δυναμισμὸς εἶνε ἀπότοκος τοῦ διὰ τῆς ἐνσαρκώσεως μεταγγισθέντος εἰς τὸν ἄνθρωπον θεοῦ δυναμισμοῦ. Οὕτω ἢ ἀλήθεια τῆς ἐνσαρκώσεως ἐνέχει πίστιν οὐ μόνον εἰς τὸν Θεόν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν ἄνθρωπον, διότι εἶνε πίστις εἰς τὸν θεάνθρωπον. Εἰς τὸν Θεὸν ἐπίστευον καὶ πιστεύουσι καὶ ἄλλαι θρησκείαι, ἀλλὰ μόνος ὁ Χριστιανισμὸς ἐν τῇ ἐννοίᾳ τῆς θεανθρωπικότητος εἶνε πίστις καὶ εἰς τὸν ἄνθρωπον τοῦ θεοῦ δυναμισμοῦ. Τοῦ δυναμισμοῦ τούτου ἀπόδειξιν περιφανῆ ἀποτελεῖ ὁλόκληρος ἢ δισχιλιετής χριστιανικὴ ἱστορία, ὡς πλήρης ἀγνώστων τέως ἠθικῶν καὶ πνευματικῶν θαυμάτων, διότι ἢ μεγαλειτέρα τοῦ ἀνθρώπου δραστηριότης ἀνεπτύχθη ἀκριβῶς κατὰ τὴν χρονικὴν ταύτην περίοδον, ὁ δραστηκώτερος δὲ δυναμισμὸς ἀκριβῶς εἰς τοὺς δεχθέντας τὸν Χριστιανισμὸν λαοὺς ἰδιάζει.

Οὕτω ὁ Χριστιανισμὸς ἀπεδείχθη τὸ μοναδικὸν δυναμικὸν στοιχεῖον τοῦ χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ, ἢ μόνη κινητήριος τῆς ἱστορίας καὶ δημιουργὸς αὐτῆς δύναμις. Διότι ὁ Χριστιανισμὸς συνδέεται πρὸς τὴν Ἱστορίαν τὸ μὲν ὡς ἢ μόνη κατ' ἐξοχὴν ἱστορικὴ θρησκεία, τὸ δὲ ὡς αὐτόχρομα δημιουργὸς τῆς Ἱστορίας. Ὁ Χριστιανισμὸς δῆλα δὴ δὲν ἀποτελεῖ, ὡς εἶπον, θεωρητικὴν φιλοσοφίαν ἢ ἀπλοῦν κοσμοθεωρίαν σύστημα, ἀλλὰ κυρίως σειρὰν ἱστορικῶν γεγονότων ἐξαιρετικῆς σημασίας, τεραστίας ζωτικότητος ἱστορικὸν γεγονός, ἢ πρὸς τὸ ὅποιον σχέσις τῶν ἀνθρώπων πάσης ἐποχῆς εἶνε στενῶς προσωπική, ὡσεὶ αὐτοπτῶν. Ἀνήκει, λοιπόν, ὁ Χριστιανισμὸς εἰς τὴν νεωτέραν ἱστορίαν, ἢ ἀλήθειά του δ' ἄρα ἐλέγχεται ὑπὸ τὸ φῶς τῆς ἱστορίας, διὸ καὶ δὲν φοβεῖται τὴν ἱστορικὴν κριτικὴν, ἐφ' ὅσον αἰπερὶ αὐτοῦ μαρτυρίαι, ἐκ προσωπικῆς ἐμπει-

ρίας πηγάζουσαι, τεκμηριοῦνται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς ἐπιστημονικῆς μεθοδολογίας. Ὑπάρχουσι βεβαίως οἱ τὴν ἐξάρτησιν τῆς θρησκείας ἐκ γεγονότων τῆς Ἱστορίας καταλογίζοντες εἰς τὸν Χριστιανισμὸν ὡς ἀδυναμίαν καὶ προτιμῶντες ἐκείνας τῶν θρησκειῶν, αἵτινες, ἀποτελοῦσαι καθαρὰν ἰδεολογίαν, ἀποβαίνουσιν ἀπρόσβλητοι ὑπὸ τῆς ἱστορικῆς κριτικῆς, ὡς, φέρ' εἰπεῖν, ὁ ἄσχετος πρὸς γεγονότα χώρου καὶ χρόνου ἰνδουϊσμός. Ἄλλ' ὅτι χαρακτηρίζεται ὡς ἀδυναμία τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἀποτελεῖ, τοῦναντίον, τὴν μοναδικὴν αὐτοῦ δύναμιν, διότι ἢ θέσις τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν αὐτῷ ὡς ἀποκάλυψις τοῦ Θεοῦ ἐν χρόνῳ εἶνε πάντῃ διάφορος τῆς τῶν ἰδρυτῶν οἰασδήποτε ἐκ τῶν θρησκειῶν. Ἡ ἐνσάρκωσις τοῦ Θεοῦ ἐν Χριστῷ εἶνε ἐνέργεια τοῦ αἰωνίου Θεοῦ ἐν χρόνῳ, προσωπικὴ ἀποκάλυψις τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ Ἱστορίᾳ, πραγματοποιεῖται λοιπὸν δι' ἱστορικῶν γεγονότων. Τὸ Ἐυαγγέλιον ἄρα εἶνε γεγονός, ἐδόθη ἐν τῷ μοναδικῷ ἱστορικῷ γεγονότι ὅποιον τὸ πρόσωπον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ: «ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο». Ἡ ἐνσάρκωσις αὕτη εἶναι τόσον καὶ τοιοῦτον ἱστορικὸν γεγονός, ὥστε ἔπρεπε νὰ ὑπάρξωσιν ὀφθαλμοὶ νὰ τὸ ἴδωσι, ὦτα νὰ τὸ ἀκούσωσι καὶ χεῖρες ἵνα ψηλαφηθῇ, διὰ νὰ νοηθῇ ὅλον τὸ βάθος τῆς ἐν αὐτῷ ἀληθείας, ἢ δὲ ἀλήθεια ὠρισμένων γεγονότων τοῦ χριστιανικοῦ παρελθόντος ἔχει θεμελιώδη ἐν τῷ Χριστιανισμῷ δογματικὴν σημασίαν.

Ἄλλ' ὁ τοιοῦτος πρὸς τὴν Ἱστορίαν δεσμός τοῦ Χριστιανισμοῦ ἀποτελεῖ τὴν ἐτέραν μόνον ὄψιν τῆς πρὸς αὐτὴν σχέσεώς του. Διότι ἐπὶ πλέον ὁ Χριστιανισμὸς ἐν τῷ γεγονότι τῆς θείας ἐνσαρκώσεως ἐγένετο αὐτόχρομα ὁ δημιουργὸς τῆς Ἱστορίας, προσέδωκεν εἰς αὐτὴν τὸ ἀληθὲς νόημά της, ἔθηκεν εἰς αὐτὴν τὸν σκοπὸν της καὶ ἀπετέλεσε τὸ πρὸς τοῦτον δυναμικὸν αὐτῆς κίνητρον. Ἐκ τῶν μὴ χριστιανικῶν λαῶν μόνον σχεδὸν οἱ ἔβραιοι εἶχον σοβαρὰν περὶ τῆς ἱστορίας ἀντίληψιν, ἐνῶ οἱ Ἕλληνες ἐστεροῦντο τοῦ ἱστορικοῦ αἰσθηματος. Ἐκλαμβάνοντες οὗτοι τὸν κόσμον ὡς τι αἰσθητικῶς συντελεσμένον ἁρμονικὸν σύνολον καὶ πιστεύοντες εἰς τὴν εἰμαρμένην, τὴν ἱστορίαν ἀντελαμβάνοντο ὡς χρονικὴν ἀνέλιξιν, δι' αὐτεπιστροφῆς κλείουσαν ἀτελεύτητον σειρὰν κύκλων· δι' αὐτούς, ἐν τῇ ἱστορίᾳ τὰ

πάντα συνέβαινον αἰωνίως ἐν κυκλικῇ κινήσει. Ἡ ἑλληνικὴ συνείδησις, ἐνδιαφερομένη μόνον περὶ τοῦ παρελθόντος, δὲν ἔστρεφε τὴν προσοχὴν τῆς καὶ πρὸς τὸ μέλλον, ἐντεῦθεν δὲ καὶ δὲν ἐτίθετο σκοπὸς εἰς τὴν Ἱστορίαν. Τοῦναντίον, οἱ ἑβραῖοι εἶχον διηνεκῶς ἐστραμμένα τὰ βλέματα πρὸς τὸ μέλλον· ἡ ἑβραϊκὴ θρησκεία ἦτο θρησκεία τῆς ἐλπίδος καὶ τῆς προσδοκίας, ἐν τῷ ἀποφασιστικῷ γεγονότι τῆς ἐλεύσεως τοῦ Μεσσίου ἐμβλέπουσα τὴν κορυφωσιν τῆς Ἱστορίας, ἅμα δὲ καὶ τὴν λύσιν τῆς ὡς δράματος τοῦ ἀνθρωπίνου προορισμοῦ. Εἰς τοῦτον ἀκριβῶς τὸν ἱστορικὸν προορισμὸν ἦλθε νὰ δώσῃ τὸ ἀληθὲς του νόημα ὁ Χριστιανισμὸς, συνδέσας πρὸς τὴν Ἱστορίαν τὴν χριστιανικὴν ἐσχατολογίαν ὡς τὴν τελείωσιν τῆς Ἱστορίας, τὸ πρὸς ὃ ἀληθῶς κινεῖται ἡ Ἱστορία. Διότι ἡ Ἱστορία, ὡς τελολογία, εἶναι οὐσιωδῶς ἐσχατολογικὴ, ἐφ' ὅσον οὐδεμία περὶ αὐτῆς ἀντίληψις εἶνε κατορθωτὴ ἄνευ τῆς ἰδέας τῆς πληρώσεως· προϋποθέτουσα δὲ καταστροφικὴν τὴν πλήρωσιν ἐμφανίζει νέον κόσμον, εἰσάγει εἰς νέαν πραγματικότητα. Διὰ τοῦτον τὸν λόγον ἐν τῷ Χριστιανισμῷ ἡ Ἱστορία λαμβάνει ὀριστικῶς τὸ ἀληθὲς αὐτῆς νόημα, χωρεῖ πρὸς τὸν πραγματικὸν τῆς σκοπὸν. Τῆς ἐννοίας ὁμως τοῦ σκοποῦ οὔσης συναφοῦς πρὸς τὴν ἐννοίαν τῆς πνευματικότητος, ἡ Ἱστορία ἀποτελεῖ ἀνέλιξιν σημαντικῆς μεταβολῆς ἐν κρισίμοις γεγονόσι, ἅτινα οὕτω ἀποβαίνουσιν οἱ γενεσιουργοὶ τῆς Ἱστορίας παράγοντες. Μεταξὺ τῶν γεγονότων τούτων ἐξέχουσιν, ὑπὲρ πάντα, ὀρισμένα γεγονότα μοναδικά, ἅτινα, δηλὸν ὅτι, δὲν ἐπαναλαμβάνονται, εἶνε ἐκ τῶν ἀπαξ τελομένων, ἀποτελοῦσι μοναδικὴν σειρὰν, ἧς αἱ ἀποφασιστικαὶ στιγμαὶ εἶνε δημιουργικαὶ πρᾶξεις προσώπων ἐνσαρκούντων ἀξίας παγκοσμίου, πανανθρωπίνης προοπτικῆς. Τοιαῦτα εἶνε τὰ γνωστὰ γεγονότα τῆς Παλαιστίνης. Ἐφ' ὅσον δ' ἐν αὐτοῖς ὑπάρχουσιν ἐγγενεῖς ἀξίαι δι' ὄντα πνευματικά, ἡ Ἱστορία ἀποτελεῖ ἀποκάλυψιν πνευματικῆς πραγματικότητος, κατ' ἀκολουθίαν δὲ τὸ «ἱστορικὸν» εἶνε φύσεως ὄντολογικῆς, ὡς ἀποκάλυψις τῆς βαθυτάτης οὐσίας τῆς πνευματικῆς πραγματικότητος, εἶνε—παρ' ὅσα καὶ ἂν δηθὲν φιλοσοφῆ ἡ θεωρία τοῦ ἱστορικοῦ ὑλισμοῦ—φαινόμενον τοῦ πνεύματος, πνευμα-

τικοῦ γεγονότος ἐκδήλωσις. Ἐτι πλέον· ἐν τῷ γεγονότι τῆς θείας ἐνσαρκώσεως συντελεῖται ἄγνωστος τέως συνάντησις τοῦ μεταφυσικοῦ καὶ τοῦ ἱστορικοῦ, καὶ δὴ τόσον στενὴ, ὥστε ἡ σύμπτωσις τῶν δύο ἀντιθέτων ν' ἀποτελέσῃ μίαν ἐνότητα πρωτότυπον, ἐν ἣ τὸ μὲν μεταφυσικὸν νὰ καταστῆ ἱστορικόν, τὸ δὲ ἱστορικὸν ν' ἀποτελέσῃ μέρος τῆς αἰωνιότητος. Ἡ ἔλευσις δηλαδὴ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τεματίσασα τὴν μεταξὺ τοῦ μεταφυσικοῦ καὶ τοῦ ἱστορικοῦ ὑπάρχουσαν διάστασιν, ἐνεφάνισεν ἐν τῷ προσώπῳ του ἠνωμένα τὰ τέως ἐναντία πρὸς ἄλληλα: τὴν αἰωνιότητα καὶ τὸν χρόνον. Οὕτω, ἐν τῇ ἐνσαρκώσει ἡ Ἱστορία ἐμφανίζεται μέτοχος τῆς αἰωνιότητος ἢ, κάλλιον, ἀπεκαλύφθη ὡς ἀδιάλειπτος ἔκρηξις τῆς αἰωνιότητος εἰς ἱστορικὸν χρόνον, ὅστις οὕτω ἐνεφανίσθη ὡς παρὼν ἐν τῇ αἰωνιότητι.

Ἡ ἐμφάνισις τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ Ἱστορίᾳ, ἡ ζωὴ αὐτοῦ, ὁ θάνατος καὶ ἡ ἀνάστασις ἀπετέλεσαν τὸ διχάσαν αὐτὴν κεντρικὸν γεγονός, πρὸς ὃ ἐκινεῖτο ὅλον τὸ παρελθὸν καὶ ἀπὸ τοῦ ὁποῖου, ὡς ἀπὸ ἀφετηρίας, ὁρμᾶται τὸ μέλλον ὀλόκληρον. Ὁ Χριστιανισμὸς, ὡς πλήρωμα μὲν τῆς μεσσιακῆς προσδοκίας, ἀλλ' ἅμα καὶ ὡς ἡ κατ' ἐξοχὴν ἐσχατολογικὴ θρησκεία, ἀποτελεῖ, ὡς εἶδομεν, ἐκδήλωσιν ὑψίστου δυναμισμού, ἀπὸ τῆς ἐπόψεως δὲ ταύτης εἶνε ἡ κατ' ἐξοχὴν προοδευτικὴ θρησκεία, ὡς τάσις πρὸς πραγμάτων τοῦ ὑψίστου ιδεώδους, ὡς κίνησις διαρκῆς πρὸς ὑψιστον καὶ ὀριστικὸν τέλος, ὁποῖον εἶνε ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Ἡ ἰδέα τῆς προόδου, ἐν τῇ τελολογικῇ αὐτῆς καὶ λογικῇ ἐννοίᾳ διάφορος τῆς προόδου τῆς ἀσκοποῦ ἐξελικτικῆς θεωρίας, ἔχει χριστιανικὴν τὴν προέλευσιν, διότι προϋποθέτει ἀπόλυτον σκοπὸν καὶ ἀπόλυτον ἐννοίαν τῆς παγκοσμίου ἱστορίας. Ἡ ἰδέα τῆς τοιαύτης προόδου, ἄγνωστος εἰς τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικὴν συνείδησιν, μόνον ἐν τῷ Χριστιανισμῷ ἠδυνήθη νὰ θραύσῃ τὴν ἄλυσιν τῆς ἑλληνικῆς ἱστορικῆς ἀνακυκλήσεως, κατ' ἀκολουθίαν δὲ μόνον ἐν αὐτῷ κατέστη δυνατὴ. Ὑπὸ τὸ χριστιανικὸν φῶς ἡ ἱστορία τοῦ κόσμου δὲν εἶνε ἐξωτερικὴ τις ἀσκοπος καὶ ἄλογος ἐξέλιξις, ἄσχετος πρὸς ἀπολύτους ἀξίας, ἀλλ' ἐγκύμων ἐννοίας τελολογικοῦ δυναμισμού, ἐν ἑαυτῇ ἔχουσα τὸν ὀρίζοντα τὴν ἐσωτερικὴν τῆς κινή-

σιν λόγον. Ἡ κίνησις αὕτη συντελεῖται ἀπαύστως ὡς πρόοδος πρὸς τὸ ἰδεῶδες, ὡς διώξις αὐτοῦ, ὡς βραδεία μὲν, ἀλλὰ σταθερὰ φορὰ πρὸς τὴν θείαν βασιλείαν, διότι τοιαύτη εἶνε τοῦ ἰδεῶδους ἡ φύσις: νὰ μὴ συλλαμβάνηται καὶ μὴ πραγματοποιηθῆται ἐν τῇ ὁλότητι του ἐν τῷ πλαισίῳ τοῦ γρόνου, ἐφ' ὅσον οὐδὲν ὀπολύτως τέλειον χωρεῖ ἐντεῦθεν τῶν ὁρίων τῆς Ἱστορίας.

Ἐκ τῶν εἰρημένων προκύπτει, ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς εἶνε ἡ ἀπόλυτος θρησκεία τῆς ἀνθρωπότητος, διότι εἶνε ἡ μοναδικὴ θρησκεία τῆς πραγματικῆς σωτηρίας. Ὡς ἡ ὑψίστη καὶ τελεία τοῦ Θεοῦ ἀποκάλυψις εἰς τὸν ἄνθρωπον ἐν Χριστῷ καὶ διὰ Χριστοῦ, ἀπερίληπτος εἰς χρονικὰ καὶ τοπικὰ ὅρια, πρὸς οἵανδήποτε θρησκείαν ἀσύγκριτος, ἐν τῷ γεγονότι τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ ἐκφράζει τὴν ἀπόλυτον ἀλήθειαν. Τὸ πρῶτον πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα χριστιανικὸν κήρυγμα περιεῖχε τὴν περὶ τούτου κατηγορηματικὴν, ἀπόλυτον δήλωσιν: «οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἡ σωτηρία» εἰ μὴ ἐν τῷ Ἰησοῦ Χριστῷ, «οὐδὲ γὰρ ὄνομά ἐστιν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις, ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ὑμᾶς». Τὸ θεμελιῶδες ἐναγώνιον πρόβλημα τοῦ ἀνθρώπου εἶνε τὸ πρόβλημα τῆς λυτρώσεως, ταύτην δὲ ἀπειργάσθη ὄντως μόνον ἡ ἐν Χριστῷ ἀποκάλυψις, ἡ συγκατάβασις τοῦ οὐρανοῦ πρὸς τὴν γῆν, ἡ ἔνωσις τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπον. Ἡ λύσις τοῦ προβλήματος τῆς λυτρώσεως ἦτο ἀνεπίτευκτος μακρόθεν ὑπὸ τοῦ ἀπροσίτου Θεοῦ, ἐφ' ὅσον ἄβυσσος ἐχώριζε τὸν ἄνθρωπον ἀπ' αὐτοῦ, ἀλλ' οὐδὲ διὰ τῆς φυγῆς ἀπὸ τοῦ κακοῦ ἢ τῆς ἀπλῆς αὐτοῦ ἀρνήσεως· μόνον ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπον, γεφυρώσασα τὸ χωρίζον τοῦτον ἀπ' ἐκείνου χάσμα, ἤγαγε τὸν Θεὸν πρὸς τὸν ἄνθρωπον, ἤνωσεν ἀμφοτέρους ἐν τῷ θεανθρώπῳ Χριστῷ καὶ διὰ τῆς σταυρικῆς αὐτοθυσίας ἐπραγμάτωσε τὴν ὀριστικὴν κατὰ τοῦ κακοῦ νίκην. Ὁ Χριστιανισμὸς εἶνε λύτρωσις ἀπὸ τῆς εἰς τὴν φύσιν καὶ τὸ κακὸν δουλοσύνης, νίκη κατὰ τοῦ θανάτου, ἀνάστασις εἰς ζωὴν καινὴν, ὁ Χριστὸς δ' ἄρα εἶνε ἡ κλεῖς τοῦ αἰνίγματος τῆς ζωῆς. Ὡς ὑψίστη πνευματικὴ καὶ ἠθικὴ ἀξία ὁ Χριστιανισμὸς ἀποτελεῖ τὸ μέτρον τῆς ἀξίας πάσης θρησκείας καὶ φιλοσοφίας, πᾶσα δ' ἐκδήλω-

σις ἀξιοποιεῖται ἐκ τῆς ἣν λαμβάνει ἀπέναντι αὐτοῦ θέσεως, ἐκ τούτου δ' ἐξηγεῖται καὶ ἡ κατ' αὐτοῦ συστηματικὴ ἀντίδρασις τοῦ κακοῦ. Ἐκ πασῶν τῶν θρησκειῶν μόνος αὐτὸς πλησιάζεται μετ' εὐλαβείας καὶ θαυμασμοῦ, ὅσῳ δὲ τις μᾶλλον ἐγγίζει πρὸς αὐτόν, τόσῳ βαθύτερον αἰσθάνεται τὸν εὐλαβῆ θαυμασμόν του. Ὡς τε κοσμοθεωρία καὶ ὡς ζωὴ ὑψώθη ὡς ἡ καταπληκτικότερα τῶν προκλήσεων ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ πνεύματος μετ' ἀξιώσεων ἀπολύτου αὐθεντίας· διὰ τοῦτο ὑπέστη τὴν ἐξοχυτικότεραν, συστηματικωτέραν καὶ τὴν μᾶλλον ἀμειλικτον βάσανον ἐξ ὅλων τῶν πεδίων τοῦ ἐπιστητοῦ, ἄνευ διακοπῆς, καθ' ἅπασαν τὴν μέχρι τοῦδε δισχλιετῆ ἱστορίαν του· ἐπολεμήθη καὶ πολεμεῖται ἀπαύστως καὶ κατὰ πάντα τρόπον· ἀλλ' ὅμως οὐ μόνον ἀπεδείχθη ἀπολέμητος καὶ ἄτρωτος, ἀλλὰ καὶ ὅσῳ μᾶλλον προσβάλλεται, τόσῳ ἐκδηλοτέρα ἀποκαλύπτεται ἡ θεία του οὐσία καὶ τὸ θεῖον του βάθος, τόσῳ πλουσιώτερος καὶ ἰσχυρότερος ἀποδείκνυται ὁ θεῖος δυναμισμὸς του.

Προσεπάθησα, κύριοι, νὰ παραστήσω κατὰ τὰς κυριωτάτας μόνον γραμμὰς τὴν οὐσίαν καὶ τὸ βάθος τοῦ Χριστιανισμοῦ, διότι ἡ κλεψύδρα πρὸς ἣν ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου λαλοῦμεν δὲν ἐπιτρέπει εὐρύτεραν ἀνάπτυξιν. Καὶ τὰ ρηθέντα ὅμως εἶνε, φρονῶ, ἐπαρκῆ, διὰ νὰ τονισθῇ τοῦτο: ὅτι κατὰ τὴν σημερινὴν ἐποχὴν τῶν βαθειῶν πνευματικῶν κρίσεων καὶ τῶν σφοδρῶν ἠθικῶν κλονισμῶν, τῆς μεγάλης πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς δίψης, ἐποχῆν τῶν δηγμάτων τοῦ ὄψεως τοῦ κριτικοῦ πνεύματος τῆς ἀμφιβολίας, τοῦ κλονοῦντος τὰς πεποιθήσεις καὶ ἐναγωνίως ἀναζητοῦντος ἀσφαλὲς ἔρεισμα τῆς ψυχῆς, εἰς τοιαύτην, λέγω, ἱστορικὴν περίοδον ἀνάγκη νὰ γινώσκηται ἡ ἀλήθεια τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἡ οὐσία αὐτοῦ καὶ τὸ βάθος. Δὲν πρέπει νὰ διαφεύγει τὴν προσοχὴν μας ὅτι αὕτη αὕτη ἡ ψυχικὴ ἀστάθεια ἀποτελεῖ εὐνοϊκὴν αὐτόχρημα διὰ τὴν θρησκείαν συνθήκην, διότι ὁ ἄνθρωπος οὐδέποτε εἶνε πρὸς τὸν Θεὸν πλησιέστερος ἢ ὅταν ἀπολέσῃ πᾶν ὅ,τι ἐν τῇ γῇ ταύτῃ εἴλκυε τὴν ἐμπιστοσύνην του. Διότι ἐκ τῆς γνώσεως ταύτης θὰ ἀποκομισθῇ ἡ πεποιθήσις, ὅτι ἐν τῇ γενικῇ καὶ πολυμῶρφῳ μεταβολῇ τοῦ κόσμου τῆς ἀσταθείας καὶ αὐτῶν ἔτι τῶν ἐπιστημονικῶν θεωριῶν, τὸ μόνον σταθερόν,

ἀναλλοίωτον καὶ παραμόνιμον, ἀλλὰ καὶ ἀείποτε νέον, ὡς ἡ μόνη ἐν οἰφδήποτε χρόνῳ καὶ ὑπὸ οἰασδήποτε περιστάσεως ἱκανοποιητικὴ ἀπάντησις εἰς τὰ ἀγωνιώδη ἐρωτήματα τῆς ψυχῆς, εἶνε τοῦ Χριστιανισμοῦ ἢ ἀλήθεια. Ἐπέπρωτο ἡμεῖς οἱ σήμερον ζῶντες νὰ καταστῶμεν μάρτυρες μιᾶς καταστροφικῆς καθάρσεως, ἣτις, σείσασα τὰ θεμέλια τῶν αἰωνίων ἀξιών, ἀφ' ὧν ἀντλεῖ τὸ νόημά της ἡ ζωὴ ἢ πραγματικὴ, ἐγέννησεν εἰς τὰς ψυχὰς μέγα κενόν· τὸ κενὸν τοῦτο, λοιπόν, μόνη ἢ χριστιανικὴ θρησκεία δύναται νὰ πληρώσῃ. Ἄπληστοι εἰς ἀνάγνωσιν τῶν ἀριστουργημάτων τῆς παγκοσμίου φιλολογίας, ἀκόρεστοι εἰς φιλοσοφικὰς ἐκζητήσεις, κατὰ παράδοξον ἀντινομίαν εἰς τὰς βιβλιοθήκας μας δὲν δίδομεν θέσιν εἰς τὸ μοναδικῶς πρωτότυπον ἐκεῖνο βιβλίδιον, τὸ ὁποῖον εἰς ἀπέριωτος ὀλίγα εἶπε καὶ λέγει αἰωνίως εἰς τὴν ψυχὴν μας τοιαῦτα, τοσαῦτα καὶ κατὰ τρόπον τοιοῦτον, ὅποια καὶ ὅπως καὶ ὅπως πᾶσαι ὁμοῦ αἰθρησκείαι, αἱ φιλολογίαι καὶ αἱ φιλοσοφίαι πάντων τῶν αἰώνων οὔτε εἶπον οὔτε θὰ εἶπουν. Χρονικῶς καὶ τοπικῶς τὸ ὑπὸ τοῦ Εὐαγγελίου τούτου ἀποκαλυπτόμενον γεγονός εἶνε ἀπέριωτος μικρὸν καὶ ἀσήμαντον· ἀλλ' ἐν τῇ οὐσίᾳ του εἶνε τῶν γεγονότων τὸ μέγιστον, γεγονός τεράστιον καὶ ἀσύγκριτον, ἢ γονιμωτέρα τῶν πνευματικῶν καὶ ἠθικῶν πραγματικοτήτων ἐξ ὅσων γνωρίζει ἡ Ἱστορία. Διότι τὸ πρόσωπον τοῦ Χριστοῦ, ὅπερ εἶνε ἡ ψυχὴ, ἡ ζωὴ καὶ ἡ οὐσία τοῦ Χριστιανισμοῦ, εἶνε μοναδικὸν ἐν τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων· εἶνε τὸ φῶς, ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωὴ· εἶνε τὸ φῶς καὶ ἡ ἀλήθεια τῆς ζωῆς· τῆς ἀληθείας ἡ ζωὴ καὶ τὸ φῶς, καὶ ἡ ζωὴ καὶ ἡ ἀλήθεια τοῦ φωτός. Αὐτὸς εἶνε ἡ κλεῖς τοῦ αἰνίγματος, ἢ κατάπαυσις τῶν ἀγωνιῶν τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς, ἢ λύσις τῶν πνευματικῶν καὶ ἠθικῶν προβλημάτων τῶν ἀτόμων καὶ τῶν κοινωνιῶν, τοῦ πνεύματος καὶ τῆς καρδίας ἢ ἀσφαλῆς βακτηρία. Αὐτὸς εἶνε ἡ οὐσία τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τὸ βάθος.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Θετικαὶ δηλώσεις.

Οἱ περὶ τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν λόγοι τοῦ Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, οἱ λεχθέντες ἀπαντητικῶς εἰς σχετικὴν πρόποσιν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἰωαννίνων Σπυρίδωνος κατὰ τὴν ἐν τῷ Ἱεροδιδασκα-

λεῖω Βελλᾶς δεξίωσιν αὐτοῦ, εὐρίσκουν βαθυτάτην ἀπήχησιν εἰς τὴν συνείδησιν τῆς Ἐκκλησίας. Παρὰ τῶν ἐκάστοτε πολιτικῶν ἀνδρῶν ἢ Ἐκκλησία ἢ οὐδὲν περὶ τῶν πραγμάτων τῆς ἤκουεν, ἢ καὶ τὰ ἐνίοτε ὀλίγα λεχθέντα δὲν ἐβράδυνε νὰ ἀντιλαμβάνηται ὡς συνήθειαι ὑποσχέσεις προεκλογικῆς ἀξίας. Τοιαῦτη σκέψις δὲν χωρεῖ σήμερον εἰς τὸ ἄκουσμα τῶν ὑποσχέσεων τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ, αἵτινες ἀποπνέουν θετικότητα καὶ εὐλικρίνειαν. Ὁ κ. Πρόεδρος ἀπεκάλυψε κατὰ τὸν ἐπισημότερον τρόπον, δι' ἢ Κυβερνήσις του δὲν θὰ παραβλέψῃ τίποτε ἀπὸ ὅσα δύνανται νὰ δοθοῦν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν «διὰ νὰ ἔχη τὰ μέσα τοῦ ἀγῶνος καὶ τῆς πάλης ἐναντίον τοῦ κακοῦ». Καὶ εἶνε μὲν γνωστὸν πόση μέτριότης τοῦδε προσοχῆς κατεβλήθη ὑπὸ τοῦ ὀρμοδίου Ὑπουργοῦ εἰς τὰ ζητήματα τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ μία τόσον ἀπροκάλυπτος δῆλωσις αὐτοῦ τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ πείθει περὶ τῆς ἐπαρξέως ὀρισμένου προγράμματος προαγωγῆς τῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κατὰ τρόπον τοιοῦτον, ὥστε πράγματι νὰ ἀποκινήσῃ πάντα τὰ μέσα ὅσα ἀπαιτοῦνται πρὸς διεξαγωγὴν τοῦ κατὰ τοῦ κακοῦ ἀγῶνος.

*

Περὶ φθίνοντα τὸν παρελθόντα μῆνα ἐν Γενεύῃ συνηλθε τὸ ἰα' συμβούλιον τῆς «Διεθνούς συνεννοήσεως κατὰ τῆς Γ' Διεθνούς» παρισταμένων καὶ τῶν ἀντιπροσώπων 16 ἔθνων εἰς τρεῖς ἡμέρας ἀνηρόντων. Τὸ συμβούλιον διαπιστώσαν τὸ μὲν τὴν ἔντασιν τῆς ἐπαναστατικῆς κομμουνιστικῆς δράσεως, τὸ δὲ τὴν ἐνίσχυσιν τῆς παγκοσμίου κατὰ τοῦ κομμουνισμοῦ κινήσεως, ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας πρὸς πάσας τὰς ἀντιπολιτευτικὰς δυνάμεις ὅπως τονώσασιν ἐπὶ μᾶλλον τὸν ἀγῶνά των, ἀφοῦ δὲ ἤκουσε πολλὰς ἀνακοινώσεις τῶν μελῶν περὶ τῆς μεταξὺ τῶν ἀναπτυγμένων τάξεως δράσεως τοῦ μπολσεβιζμοῦ, ἐξέφρασε τὴν θλίψιν αὐτοῦ ἐπὶ τῷ ὅτι οἱ μεροφωμένοι κύκλοι συχνὰς δὲν ἀναμετροῦσιν ἐπαρκῶς τὸν θανάσιμον ἀπὸ τοῦ μπολσεβιζμοῦ διὰ τῶν πνευματικῶν μέσων κίνδυνον, ἐλήφθη δὲ τελικῶς ἀπόφασις περὶ διασφραγίσσεως κατὰ τῆς ἀξιώσεως τοῦ Λιτβίνωφ νὰ ἐπεμβῇ διὰ τῆς Κοινωνίας τῶν Ἑθνῶν εἰς τὰς ἐπιτακτικὰς ὑποθέσεις τῆς Ἑλλάδος ἐν ὀνόματι τῆς ἐλευθερίας τοῦ τόπου καθ' ὃν χρόνον αὕτη εἶνε ὅπως ἀνύπαρτος ἐν τῇ σοβιετικῇ Ρωσίᾳ.

*

Ὁ ἡγούμενος τοῦ τάγματος τῶν Δομινικανῶν πατῆρ Gillet ἐν ἐσχάτῃ δημοσιευθέντι συγγράμματι του ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἐκκλησία εἰς τὸ κοινὸν αἴσθημα» ἀναπτύσσει τὴν θεωρίαν ὅτι ἡ σημερινὴ παγκοσμία κρίσις ὁρεῖται εἰς τὴν κατάπτωσιν τῶν κλασικῶν σπουδῶν. «Ἡ πείρα τῆς τελευταίας πεντηκονταετίας—γράφει μεταξὺ ἄλλων—μαρτυρεῖ ὅτι ἐφ' ὅσον ὁ λατινικὸς πολιτισμὸς καὶ ἡ κλασικὴ ἐκπαίδευσις ἐγκατελείφθησαν, ἡ ἀνθρωπότης ἀπόλεσε τὴν αἴσθησιν καὶ τὴν πείραν τῶν γανικῶν ἰδεῶν, ἦτοι τῶν περὶ τῆς φύσεως τοῦ ἀνθρώπου, τῶν δικαιωμάτων καὶ τῶν καθηκόντων του, τῆς ἀξίας τῆς ἀνθρωπίνης προσωπικότητος κτλ. οἱ ἀνθρώποι ἤρξαντο λαλοῦντες διάφορον γλῶσσαν, ἀποκλειστικῶς ἐστραμμένην πρὸς τὰ ὀλίκα συμφέροντα. Ἐντεῦθεν τὸ κράτος ὀφείλει νὰ ἀποκαταστήσῃ τὴν κοινὴν ταύτην διδασκαλίαν, τὴν θεμελιώδη ἐνότητα τῶν διανοιῶν, τὸν ἐνστερνισμόν τῶν ἀνθρωπινῶν ἰδεῶν περὶ τοῦ καθήκοντος, τοῦ δικαίου, τῆς ἀφεντίας, τῆς δικαιοσύνης, τῆς ψυχῆς κ.τ.δ., ἄνευ τῶν ὁποίων εἶνε ἀδύνατος κοινωνικὴ, ἐθνικὴ καὶ διεθνὴς ζωὴ.

*

Ἐξαιρετικῶς δυσάρεστος ἀγγέλλεται ἡ ἐν Αὐστρίᾳ μείωσις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν γεννήσεων· κατὰ τὴν τελευταίαν τριακονταετίαν ἡ στατιστικὴ ἐσημείωσε 14 γεννῆσεις καὶ 12 θανάτους ἐπὶ χιλίων, ἦτοι πτώσιν κατὰ δύο

τρίτα. Κατὰ τὸν πρῶταν τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Βιέννης, ἱατρὸν, πρόκειται περὶ πραγματικῆς μειώσεως τοῦ πληθυσμοῦ τῆς χώρας. Αἱ γεννήσεις μεταξὺ μὲν τῆς ἐργατικῆς καὶ τῆς γεωργικῆς τάξεως μειοῦνται προοδευτικῶς, εἰς δὲ τὰς μέσας τάξεις διακόπησαν ἀποτόμως. Τῷ 1935 ἡ πόλις τῆς Βιέννης ἤρξθη μὲν 24.252 θανάτους καὶ μόνον 10.350 γεννήσεις· διάφορα γεγονότα καὶ συνθήκαι συνετέλεσαν εἰς τὴν πτώχευσιν τῶν μέσων τάξεων, ἧς καὶ ὠθεῖ εἰς τὸν περιορισμὸν τῶν γεννήσεων, ὑποδανλιζόμενον ἐπιφθῶς ὑπὸ τῆς σοσιαλιστικῆς κατὰ τῶν μητρικῶν καθηκόντων προπαγάνδας. Ὑπάρχουν ἱατροὶ μυκτηρίζοντες τὰς «ἀπρηχαιωμένας» μεθόδους τῶν ἀπαγορευθῶσων καὶ τῶν ποινικῶν ρητροῶν ὑπὲρ τῆς προστασίας τῆς ἀγεννήτου ἐπι ζωῆς καὶ προβαίνοντες εἰς παρανόμους ἐκτροπὰς· ἐν σανατορίῳ ἐφαρμόζονται τοιαύτας μεθόδους ἢ κρατικῆ ὑπὲρ τῆς υγείας ἀντίληψις ἀπεκάλυψαν 180 παρανόμους ἐγχειρήσεις κατὰ μῆνα· τὸ ἀποτέλεσμα τῆς τοιαύτης καταστάσεως εἶνε ὅτι ἐν Βιέννῃ καὶ τοῖς προστασίαις κατ' ἔτος σημειοῦται ἀπώλεια 80—100.000 ἀγεννητῶν.

ΧΡΟΝΙΚΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος συνήλθεν εἰς δύο τακτικὰς συνεδριάσεις κατὰ τὴν εβδομάδα ταύτην, εισηγουμένης δὲ τῆς εἰδικῆς ἐπιτροπῆς ἐκ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Μαρωσίας, Κασσανδρείας καὶ Σύρου κατήρισε τὸν Ὄργανισμὸν τοῦ Θεολογικοῦ Φρονιστηρίου. Ὡσαύτως, εισηγουμένου τοῦ Μακ. Προέδρου, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος κατήρισε τὸν πίνακα τῶν θεμάτων τῆς προσεχοῦς συνελεύσεως τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

— Δαμβανόμενος ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ Ἐκκλησία προσήρχετο πάντοτε ἐπικουρὸς εἰς τὸ Κράτος ὡς ἄν τις προὔκειτο περὶ τῆς ἀμύνης αὐτοῦ κατὰ πολέμων καὶ ὅτι πᾶσαι αἱ κοινωνικαὶ τάξεις συνεισφέρουσιν εἰς αὐτὸ κατ' αὐτὰς πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, ἀπεφασίσθη ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ὅπως διὰ τοῦ Προέδρου αὐτῆς τεθῶσιν εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως τὸ ποσὸν 200 χιλ. δραχμῶν, ἦτοι 100.000 ὡς εἰσφορά πάντων τῶν Ἱεραρχῶν καὶ 100.000 ἐκ τοῦ ΟΔΕΠ, εἰδοποιήθησαν δὲ σχετικῶς οἱ Ἱεράρχαι.

— Ἀνηγγέθη ἐκ Χίου καὶ ἐκ Κρήτης ὁ θάνατος τῶν ἐπισκόπων Ἰωαννόπουλου Γρηγορίου καὶ Σελίνου καὶ Κισσάμου Χρυσοστόμου. Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος δεηθεῖσα ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν αὐτῶν, ἐξέφρασε τηλεγραφικῶς τὰ συλλυπητήρια αὐτῆς πρὸς τοὺς Σεβ. Μητροπολίτας Χίου Ἰωακείμ καὶ Κρήτης Τιμόθεον.

— Κατηρίσθη Συνοδικὴ ἐπιτροπὴ ἐκ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Ἠλείας καὶ Θεσσαλιώτιδος πρὸς ἐμπόνησιν πλήρους ὁδογῶν τῶν καλυμμάτων τοῦ γάμου.

— Κατὰ τὰς ἐφημερίδας Λαρίσης ὁ Σεβ. Μητροπολίτης ὤρισε βραβεῖα διὰ τὸν ἀριστεύοντα εἰς τὸ θερησκευτικὸν μάθημα ἀπόφοιτον τοῦ Γυμνασίου ὡς καὶ διὰ τὴν ἀριστεύουσαν ἀπόφοιτον τοῦ Γυμνασίου θηλέων.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΩΝ)ΠΟΛΕΩΣ

Ἡ Ἱ. Σύνοδος λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὰ πρὸς τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν αἰσθήματα μετανοίας τοῦ ἐν Ἀλβανίᾳ ἐφησυχάζοντος Βησσαρίωνος Τζοβάννι ἐφ' οἷς παρεπίκραναν αὐτὴν διὰ τῆς ἀνικανονικῆς του διαγωγῆς καὶ ἐπεικῶς κρίνουσα τὴν ἐπιβληθεῖσαν αὐτῷ καθαιρέσει, ἤρην αὐτὴν καὶ ἀνεγνώρισεν ἅμα κατ' οἰκονομίαν καὶ συγκατάβασιν τὴν εἰς ἀρχιερέα ἀνικανονικῶς γενομένην χειροτονίαν του. Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον ἀποκατέστησεν εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ ἱερέως τὸν καθηρημένον Κωνστ. Ἀντ. Σταθεράν.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΩΣΙΑΣ

Τὸ συμβούλιον τῶν ἐν Κάρλοβιτς ρώσων ἀρχιερέων, πασθὲν περὶ τοῦ ἐσχάτου φημιολογηθέντος θανάτου τοῦ Τοποτηρητοῦ τοῦ πανρωσικοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου Μη-

τροπολίτου Πέτρου, δι' ἐγκυκλίου αὐτοῦ πρὸς τοὺς ὑπεροφίους ἀρχιερεῖς ἐνετείλατο τὴν τέλει μνημοσύνην ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ ἐκλιπόντος ἱεράρχου. Πρὸς τοὺτους διενεμήθη πρὸς τὰ μέλη αὐτοῦ ἐρώτημα περὶ τοῦ εἰς τίνα πρέπει νὰ μεταβιβασθῶσι τὰ δικαίωματα τῆς πατριαρχικῆς Τοποτηρηθείας μετὰ τὸν προμνημονυθέντα θάνατον, ἐκ τῶν ἀπαντήσεων δὲ τῶν ἀρχιερέων προέκυψεν ὅτι δὲν εἶνε δυνατόν νὰ ἀναγνωρισθῇ ὡς Τοποτηρητῆς ὁ Μητροπολίτης Σέργιος, τοῦτου δ' ἔνεκα διετάχθη τὸ ἐν λειτουργίᾳ μνημόσυνον «τῆς ὀρθοδόξου Ἐπισκοπῆς τῆς ρωσικῆς Ἐκκλησίας».

— Καθ' ἃ ἀνέγραψεν ὁ φιλλανδικὸς τύπος ἡ περίπου ὀγδοηκοντοετῆς μήτηρ τοῦ Στάλην, μετὰ εἰκοσσετῆ ἀποχὴν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας, πρὸ τίνος παρῆσθη εἰς θείαν λειτουργίαν τοῦ ἐν Τυφλίδι ναοῦ, ἐξερχομένη δὲ αὐτοῦ προσέφερε διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς ἐξορίας 1.000 ρούβλια. Ἡ εἰδησις προσθέτει ὅτι ὁ Στάλην, πληροφορηθεὶς τὸ πρᾶγμα, διέταξε τὴν ἀπομάκρυνσιν τῆς μητρὸς ἐκ τῆς Τυφλίδος. Ἡ περὶ ἐπιστροφῆς τῆς μητρὸς τοῦ Στάλην εἰς τοὺς κόλπους τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐνεποίησε τεραστίαν ἐντύπωσιν καθ' ἅπασαν τὴν ρωσικὴν ἐπικράτειαν.

— Ὁ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν νομισμῶν Λιτβίνωφ ἐξέδωκεν ἀπόφασιν, καθ' ἣν πάντες οἱ κατέχοντες διπλωματικὰς ἐν τῷ ἐξωτερικῷ θέσεις, ὡς καὶ πάντα τὰ μέλη τῆς διπλωματικῆς ὑπηρεσίας, ὀφείλουσιν νὰ ἀνήκουν εἰς τὴν «Ἐνωσὴν τῶν Ἀθῶνων», ἐν περιπτώσει δ' ἀρνήσεως τῶν ἀνακληθῶσιν ἀμέσως εἰς Μόσχαν ἢ θὰ ἀπολυθῶσι. Ἡ ἀπόφασις περιλαμβάνει καὶ τοὺς ἐν τῷ ἐξωτερικῷ ἐμπορικῷ Πράκτορας. Ὡς συνέπεια τῆς ἀποφάσεως ταύτης ἐπλήθυνε ἡ ἐγγραφὴ 6.700 μελῶν εἰς τὴν Ἐνωσὴν Ἀθῶνων τῆς Μόσχας καὶ, κατ' ἀκολουθίαν, ἡ σημαντικὴ αὔξησις τῶν προσόδων τοῦ σωματείου.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΑΛΒΑΝΙΑΣ

Ἡ Ἱ. Σύνοδος τῆς ὀρθοδόξου ἐν Ἀλβανίᾳ Ἐκκλησίας ἀφίκετο εἰς Τύραννα τῆ Κυριακῆ τῶν Βατῶν, ἀφοῦ ἐτυχε θερμότητος ὑποδοχῆς κατὰ τὴν διέλευσίν της δι' Ἀγίων Σαράντα, Δυρραχίου καὶ τῶν λοιπῶν ἀλβανικῶν πόλεων καὶ χωρίων. Μετὰ δοξολογίαν ἐν τῷ καθεδρικῷ ναῷ ἐν πολλῷ πλήθει, ἐν ᾧ καὶ ἀντιπροσώπος τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως καὶ ἄλλοι ἐπίσημοι, ἀνεγνώσθη ἀπὸ τῆς ὄρας πύλης ὑπὸ τοῦ Σεβ. Ἐπισκόπου Ἀργυροκάστρου ὁ Πατριαρχικὸς Τόμος καὶ ἐξεφωνήθησαν κατάλληλοι τῆ περιστάσει λόγοι. Ἀναλόγου ὑποδοχῆς ἔτυχον ἐν ταῖς ἐπαρχίαις τῶν καὶ οἱ θεοφιλέστατοι νέοι ἐπίσκοποι κατὰ τὴν εἰς τὰς ἐδρας αὐτῶν μετάβασιν. Διὰ τὰς θερησκευτικὰς ἀνάγκας τῆς ἐν Ἀλβανίᾳ Ὀρθ. Ἐκκλησίας ἀπεστάλη ὑπὸ τοῦ Οἴκουμ. Πατριαρχείου πρὸς τὸν Σεβ. Ἀρχιεπ. Τυράννων καὶ πάσης Ἀλβανίας ποσότης Ἀγίου Μέρου.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Ὑπὸ τοῦ φιλοπόνου καὶ φιλοτίμου βοηθοῦ ἐν τῷ θεολογικῷ σπουδαστηρίῳ κ. Ἀνδρέου Ι. Φυτράκη πτυχούχου τῆς Θεολογίας· ἐδημοσιεύθη τεῦχος ἐξ ἑκατὸν σελίδων, ἀνάτυπον ἐκ τῆς Ἐπετηρίδος τοῦ Φοιτητικοῦ Θεολογικοῦ Συνδέσμου τεύχος τρίτου, ἧς ἐκδίδεται ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ καθηγητοῦ τῆς θεολογικῆς σχολῆς καὶ Πρυτάνεως τοῦ Πανεπιστημίου κ. Γρ. Παπαμιχαήλ, «Κατάλογος τῶν χειρογράφων τοῦ θεολογικοῦ σπουδαστηρίου τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν». Ὁ ἐκδότης ἀεισπῶνει τὸ τεῦχος εἰς τοὺς εὐεργέτας καὶ δωρητὰς τοῦ Σπουδαστηρίου καὶ προτάττει πρόλογον, ἐν ᾧ ἱστορεῖται ὁ μόλις πρὸ ὀλίγων ἐτῶν καταρτισμὸς τμήματος χειρογράφων ἐκ δωρεῶν, ἅτινα ἀνήγγελλε διὰ δημοσιευμάτων του περιγραφῶν αὐτὰ ὁ καθηγητῆς τῆς Σχολῆς κ. Κων. Δουβουγιώτης. Ἦδη δὲ διὰ τοῦ Καταλόγου καθίστανται ἐπιγνωστέτερα τὰ ἀποκείμενα χειρόγραφα, διευκολυνόμενον καὶ τὸν ἐπὶ τῶν κωδίκων ἀσκαυμένων φοιτητῶν.

Τοῦ καταλόγου προτάσσεται ἡ λεπτομερὴς ἀνάλυσις τοῦ περιεχομένου 8 τόμων ὑφ' ἧμῶν δωρηθέντων ἐξ 8000 σελίδων Ἐρμηνείας εἰς τὴν Ἀποκάλυψιν Κυρίλλου Πατρέως ἐν Πελοποννήσῳ Λαύρας ἀρχιμανδρίτου γραφεῖσα διὰ τῆς ἰδίας χειρὸς ἐν Βουκουρεστίῳ ἀπὸ τοῦ 1792 καὶ πέρας λαβοῦσα τὰ 1821 ἔτος. (Περὶ τοῦ συγγραφέως ἴδε τὰς

ἐμὰς μελέτας ἐν Νέῳ Ἡμέρᾳ ἐκδόσις Ταργέστης ἀρ. 1695 καὶ 1699 ἔτος 1907 καὶ ἐν Ἐκκλησιαστικῷ Φάρῳ Ἀλεξανδρείας 1908 σ. 341—343). Ὁ συγγραφεὺς διδάσκαλος ἐν Βουκουρεστίῳ ὡς ἐφημερίτης τῆς Ἀποκαλύψεως ἦτο γνωστός κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους, οὕτω τιτλοφορούμενος ἐν καταλόγοις συνδρομητῶν ἐκδιδομένων βιβλίων καὶ παρ' ἄλλων οὕτω προσονομαζόμενος, ἐταυτίσθη δι' ἄσφαλμένως μετὰ Κύριλλον ἱερομόναχον τῆς ἐν Ἁγίῳ Ὁρει Λαύρας. Περὶ τοῦ ἔργου τούτου ὁ Σοφοκλῆς ἐξ Οἰκονόμων ἐν τῷ περὶ Μάρκου τοῦ Κυρίου ἔργῳ του ἐκφράζει ἀπορίαν τὴν ἀπέγεινεν. Ἡ κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους διαδρομὴ τοῦ ἔργου ὡς ἠδυνήθημεν νὰ ἐξακριβώσωμεν, εἶναι, ἀπὸ τὴν κατοχὴν τοῦ αἰδίου Σύρου Ἀλεξάνδρου Λυκούργου εἰς τὸν Ἀργολίδος Γεράσιμον τὸν Παγώνην καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὸν ἐν Καλάμας Πρωτοσύγκελλον Θεοδόσιον Σπυρόπουλον, ἐκεῖθεν δὲ εἰς ἡμᾶς ἐξ ἀγορᾶς.

Ἀνακοίνωσιν περὶ τοῦ ἔργου ἔκαμεν εἰς τὴν Ἀκαδημίαν Ἀθηνῶν ὁ Ἀκαδημικός καὶ καθηγητὴς τῆς Θεολογ. σχολῆς κ. Κων. Δουβουνιώτης (πρβλ. Πρακτικά 1931 σελ. 36). Μετὰ τοῦτο καταγράφονται καὶ ἀναλίσκονται ἔταροι 49 κώδικες διαφόρου χρονολογίας καὶ περιεχομένου ἀναφερόμενοι εἰς τὸ τυπικὸν τῆς Ἐκκλησίας, εἰς βιβλία τῆς Ἁγίας Γραφῆς, εἰς ὑμολογίας, εἰς διαφόρους εὐχὰς καὶ ἀκλουθίας, εἰς νομοκάνονας, εἰς λόγους καὶ ὁμιλίαις, τραεῖς δὲ εἰσὶν κώδικες μουσικοί. Κατόπιν καταγράφονται 51 ἔγγραφα διαφόρου περιεχομένου, ἔπεται δὲ λεπτομερῆς πίναξ ὀνομάτων καὶ πραγμάτων, καὶ πίναξ τῶν δωρητῶν. Ἐκ τούτων εἴκοσι κώδικες ἐδωρήθησαν ὑφ' ἡμῶν, τραεῖς ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ κ. Α. Ἀλιβιζάτου, εἰς ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Τριφυλλίας Ἀνδρέου, ἐννέα ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ κ. Κ. Δουβουνιώτη, εἰς ὑπὸ τῆς οἰκογενείας Ἀθ. Εὐταξίου, δύο ὑπὸ τῶν θεολόγων τῆς «Ζωῆς», τέσσαρες ὑπὸ τοῦ αἰδίου Ἀθηνῶν Θεοκλήτου, εἰς ὑπὸ τοῦ Ἐλασσώνος Καλλινίκου, εἰς ὑπὸ τοῦ φοιτητοῦ τῆς Θεολογίας Ἰω. Καραμπίνη, εἰς ὑπὸ τοῦ ἀρχιμ. Ἐμ. Καρπαθίου, εἰς ὑπὸ τοῦ Διδ. Θεολογίας Γεω. Κονιδάκη, δύο ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Δ. Κουϊμουτσόπουλου, εἰς ὑπὸ τοῦ ἱεροδ. Χρυσ. Μπούα, εἰς ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ κ. Ν. Παπαμιχαλάκη, εἰς ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ κ. Ἰω. Ράμφου, εἰς ὑπὸ τοῦ ἱερομ. Νικάνδρου Σκουτέρη, εἰς ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Φιλίππων καὶ Νεαπόλεως Χρυσοστόμου. Ἐκ τῶν ἐγγράφων ἐν ἐδωρήθη ὑφ' ἡμῶν, τὰ δὲ ἄλλα ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ κ. Κ. Δουβουνιώτη.

Περὶ ἑτέρων ἐν τῷ ἄνω καταλόγῳ δὲν ἀναγράφεται ὀγκώδης Κώδιξ μετὰ ποικίλην ὕλην ὑφ' ἡμῶν δωρηθεῖς, δὲ ἀνεύρομεν εἰς τὴν ἐφημερίαν Μονῆν τοῦ Σιάμου, ὅν δ κ. Δουβουνιώτης περιέγραψεν ἐν τῇ «Ἐκκλησίᾳ» 1930 σελ. 18. Ἐκ τοῦ κώδικος τούτου ἀντεγράψαμεν καὶ ἐδημοσιεύσαμεν δύο ταύχη μετὰ προλεγόμενον (1930) Ἀκολουθία καὶ μαρτύριον τοῦ ἁγίου Νικολάου τοῦ ἐξ Ἰχθύος, καὶ Ἀκολουθία τοῦ ἁγίου Δαμασοῦ τοῦ ἐκ Μυριχόβου, ἀμφότερα ἔργα τοῦ περισπύτου θεολόγου τοῦ 16ου αἰῶνος Δαμασκηνοῦ τοῦ Στουδίτου.

† ΘΕΣΣΑΛΩΤΙΔΟΣ ΙΕΖΕΚΗΛΑ

I. Σκουτέρη, Φιλοσοφία τῆς ζωῆς. Τρία μαθήματα εἰς τὴν Ἐλευθέραν Σχολὴν Κοινωνικῆς Παιδείας. Ἀθήναι, τύποις Δ. Β. Δαληδημήτση, 1937.

II. I. Μπρατσιώτου Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου, Αἱ παιδαγωγικαὶ ἀρχαὶ τοῦ φιλοσόφου καὶ Παιδαγωγοῦ Φρειδερίχου Φαίστερ. Ἐκδόσις Πανελληνίου ἐνώσεως γυνέων «Ἡ Χριστιανικὴ Ἀγωγή». Ἀθήναι 1937.

† Γουστίνου I. Μουσσέσκου Πευχιούχου τῆς Θεολογίας τοῦ ἐν Ἀθήναις Πανεπιστημίου, Εὐάγγελος ὁ Ποντικός. Βίος—συγγράμματα—διδασκαλία. Ἐναίσιμος ἐπὶ διδακτορικῆ διατριβῇ ὑποβληθεῖσα εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Ἐθνικοῦ καὶ Καποδιστριακοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Ἀθήναι, τύποις «Πυρσοῦ» 1937.

† Ἰωάννου Ν. Καρμίρη, Μητροφάνης ὁ Κριτόπουλος καὶ ἡ ἀνέκδοτος ἀλληλογραφία αὐτοῦ νῦν τὸ πρῶτον ἐκδιδομένη. Ἐναίσιμος ἐπὶ διδακτορικῆ διατριβῇ ὑποβληθεῖσα εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Ἐθνικοῦ καὶ Καποδιστριακοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Ἀθήναι, τύποις Παρασκευᾶ Λεώνη 1937.

† Γεωργίου Θ. Σακελλαρίου, τακτικοῦ Καθηγητοῦ τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Ἡ θερησκευτικὴ πίστις καὶ ἡ σύγχρονος Ψυχολογία. Λόγος ἐκφωνηθεὶς ἐντολῇ τῆς Συγκλήτου τῇ 30 Ἰαν. 1937 ἐπὶ τῇ ἐορτῇ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν. Θεσσαλονίκη 1937.

† Μικρασιατικὰ Χρονικά. Ἐπιτροπὴ ἐκ Μικρασιατῶν ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μυτιλήνης κ. Ἰακώβου ἀγγέλουσα τὴν προσεχῆ ἐκδοσὶν τῶν «Μικρασιατικῶν Χρονικῶν» ἐπικαλεῖται τὴν συνδρομὴν οὐ μόνον τῶν μικρασιατῶν, ἀλλὰ καὶ παντός Ἑλλήνος πρὸς ὑδῶσιν αὐτοῦ ἔργου. Ὅσοι εἴτε οἱ ἴδιοι κατέχουν, εἴτε δύνανται νὰ πληροφορήσων τὴν Ἐπιτροπὴν τοῦ εὐδίσκονται εἰκόνας, ἐντυπα, χειρόγραφα σχετικὰ πρὸς τὴν Μικράσιαν, ἢ γνωρίζουν θεύλους, παραδόσεις, τραγούδια, παραμύθια, ἢ εἶνε εἰς θέσιν νὰ παράσχουν γραπτῶς ἢ προφορικῶς παντός εἴδους ἐξηκριβωμένας πληροφορίας σχετικὰς πρὸς τὴν μέχρι σήμερον ἱστορίαν τοῦ μικρασιατικοῦ ἑλληνισμοῦ, παρακαλοῦνται νὰ ἀπευθύνωνται πρὸς τὸ «Τμήμα Μικρασιατικῶν Μελετῶν» τῆς Ἐνώσεως Συμμεταίτων (Λόνδου 8, τηλέφ. 31.082).

— Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α —

ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ ΕΚΛΟΓΗΣ ΙΕΡΕΩΝ

† I. Μητρόπολις Φθιώτιδος

Χηρεούσης τῆς θέσεως τακτικοῦ ἐφημερίου τῆς ἐνορίας Παναγίας τ. δ. Θαυμακῶν, προσκαλοῦμεν τοὺς βουλευμένους νὰ καταλάβωσι τὴν κενὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντες τὰ ὑπὸ τὸν νόμον ὀριζόμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν εἰς τὰ γραφεῖα τῆς Ἱ. Μητροπόλεως τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθρου 83 τοῦ νόμου 5439 περὶ ἐνορ. ναῶν καὶ ἐφημερίων προβλεπόμενα πιστοποιητικά. Ἐν Λαμῆ τῇ 6 Ἀπριλίου 1937.

† ὁ Φθιώτιδος Ἀμβρόσιος.

† I. Μητρόπολις Παροναξίας

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὸ ἀρθρον 82 τοῦ κωδικοποιημένου νόμου 5439 «Περὶ ἐνορ. ναῶν καὶ ἐφημερίων» καλοῦμεν τοὺς βουλευμένους νὰ καταλάβωσι τὴν κενὴν ἐφημερικὴν θέσιν τοῦ ἐν Πάρῳ ἱ. ναοῦ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ σήμερον ὑποβάλλωσιν εἰς τὰ γραφεῖα τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱ. Μητροπόλεως τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθρου 83 τοῦ αὐτοῦ ὡς ἄνω νόμου ὀριζόμενα δικαιολογητικά ἔγγραφα, ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων. Ἐν Νάξῳ τῇ 10 Ἰουνίου 1937.

† Ὁ Παροναξίας Χερουβείμ.

† I. Μητρόπολις Θεσσαλονίκης

Χηρεούσης τῆς θέσεως τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πόλει ἱεροῦ ναοῦ τοῦ Προφήτου Ἡλιοῦ, προσκαλοῦμεν τοὺς βουλευμένους νὰ καταλάβωσι τὴν κενὴν ταύτην καὶ κεντημένους τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ὀριζόμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς Ἱ. ἡμῶν Μητροπόλεως τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθρου 83 τοῦ περὶ ἐνοριῶν κωδ. νόμου 5439 προβλεπόμενα πιστοποιητικά (δίπλωμα Θεολογίας κλπ). Ἐν Θεσσαλονικῇ τῇ 21ῃ Μαΐου 1937. Ὁ Γενικός Ἀρχιερατικὸς Ἐπίτροπος. † Ὁλύμπου Καλλίνικος.

“ΕΚΚΛΗΣΙΑ,,

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Διευθύνουσα Ἐπιτροπεία :

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ
† Ὁ Κίτρους ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
† Ὁ Μεσσηνίας ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ

Ἰψεύθουτος, Π. Σ. Μανωλέσης

Τύποις «Φοίνικος» ὁδὸς Διονυσίου 4 ἀρ. Τηλ. 54-229